

YTTRANDE

Dnr S2024/00953

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 16 september 2024

En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (SOU 2024:25)

Sammanfattning

SPF Seniorerna föreslår att

- registerkontroll införs av personer som ska anställas i verksamheter med äldre.
- även den som bedriver hemtjänst och särskilt boende efter beslut av Inspektionen för vård och omsorg ska betala en sanktionsavgift till staten i fall då huvudmannen ha underlåtit att före anställning fullgöra skyldigheten att kontrollera Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att beloppsgränserna för särskild avgift justeras så att de motsvarar dagens penningvärde samt att ändringen ska genomföras i både socialtjänstlagen och LSS.

9.2 Särskild avgift vid ej verkställda beslut

SPF delar utredningens bedömning att reglerna om särskild avgift tjänar sitt syfte och inte bör hävas.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att beloppsgränserna för särskild avgift justeras så att de motsvarar dagens penningvärde samt att ändringen ska genomföras i både socialtjänstlagen och LSS.

Hög och likvärdig kvalitet i äldreomsorgens insatser kräver god planering, organisation och resurser. Det är inte rimligt att äldre i behov av kommunens insatser får vänta oskäligt länge på att ett biståndsbeslut ska verkställas. Därför krävs också adekvata sanktioner då kommunen inte lever upp till socialtjänstlagen. För den enskilde äldre kan sanktionsavgifter framstå som garant för rättssäkerhet och rättvisa.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

Även om avgiftens nedre beloppsgräns är ett golv, har de 20 år som gått sedan avgiften infördes, urholkat värdet. Beloppsgränserna bör därför kraftigt justeras uppåt.

9.4.1 Förslag om sanktionsavgift i socialtjänstlagen

SPF delar utredningens bedömning att IVO:s möjligheter att ingripa behöver utökas med fler verktyg och ha möjlighet att ta ut sanktionsavgifter på vissa avgränsade områden.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det i lag införs ett nytt verktyg för ingripande i form av en sanktionsavgift för vissa angivna fall.

SPF Seniorerna föreslår att

- registerkontroll införs av personer som ska anställas i verksamheter med äldre.
- även den som bedriver hemtjänst och särskilt boende efter beslut av Inspektionen för vård och omsorg ska betala en sanktionsavgift till staten i fall då huvudmannen ha underlåtit att före anställning fullgöra skyldigheten att kontrollera Polismyndighetens misstanke- och belastningsregister.

IVO:s möjligheter till föreläggande, återkallelse av tillstånd och förbud är inte tillräckliga för att lagens krav ska efterlevas.

Seniorer som tar emot äldreomsorg i form av hemtjänst och särskilt boende för äldre är en utsatt grupp. Insatserna som kommunen erbjuder är nödvändiga för livsföringen och den äldre är i beroendeställning till det omsorgsföretag och dess personal som utför tjänsterna. Av det skälet för även personer som söker anställning i äldreomsorgen omfattas av registerkontroll.

På motsvarande sätt som för övrig verksamhet enligt socialtjänstlagen och LSS som omfattas av registerkontroll bör en sanktionsavgift utgå för den huvudman som inte genomför registerkontroll inför anställning i äldreomsorgen.

9.4.3 Förslag om motsvarande sanktionsavgift även i LSS

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en motsvarande regel om sanktionsavgift, med nödvändiga anpassningar, införs i LSS.

En parallellitet mellan socialtjänstlagen och LSS är önskvärd. Det är ur den enskilde seniors synvinkel inte rimligt om olika sanktionssystem gäller enligt de båda lagarna.

9.12 Utreda hur statlig kvalitetsgranskning skulle kunna införas som ny verksamhetsgren

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att IVO och Socialstyrelsen ges ett gemensamt uppdrag att belysa förutsättningarna för att införa kvalitetsgranskning inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Tillsyn är nödvändig, men ett trubbigt och ineffektivt verktyg för att uppnå bättre kvalitet i en verksamhet. Kvalitetsgranskning skulle här kunna utgöra ett väsentligt komplement till statens ordinarie tillsyn. Eftersom kvalitetsgranskning används i andra offentliga verksamheter är det värt att se över om motsvarande metod skulle kunna användas på verksamheter inom socialtjänst och LSS.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsordförande beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande.

Eva Eriksson
Förbundsordförande